

Korte studies in Mattheüs (131)

De Bergrede (36)

'Geef ons heden ons dagelijks brood.' (Mat. 6:11).

Als we de vorige beden goed hebben begrepen en als ik ze goed heb uitgelegd, moeten we deze bede om dagelijks brood ook uitleggen in de context van de heiliging van Gods Naam, de komst van het Koninkrijk en het geschieden van Zijn wil.

Deze bede om dagelijks brood is lastig, vooral vanwege het Griekse woordje voor 'dagelijks'. Dat is een woordje dat alleen hier en in Lukas 11:3 voorkomt. Het is *epiousion* en onze studie zal ons voornamelijk moeten richten op dit woordje om enigszins te kunnen begrijpen wat de Heere Zijn discipelen hier leert om te bidden.

Epiousion moet de vertaling van een Aramees woord zijn, waarvan we de oorsprong niet kunnen achterhalen, maar waarvan zowel Mattheüs als Lukas het nodig achtten om het met dit woordje in het Grieks te vertalen.

Het lijkt me in elk geval niet verkeerd om ervan uit te gaan dat het woordje *epiousion* verwant is aan *epiousa* en *epiousei*, twee dezelfde woorden in een verschillende naamval.

Epiousa vinden we in twee teksten in de Griekse vertaling van de Tenach, namelijk in Spreuken. Ik bespreek alleen Spreuken 27:1 aangezien de andere tekst, 3:28, het Hebreeuws zo slecht volgt dat we daar weinig conclusies aan kunnen verbinden.

'Beroem u niet over de dag van morgen, want u weet niet wat een dag kan baren.' (Spr. 27:1).

Epiousa is in de vertaling het tweede woordje 'dag' en dat heeft dus iets te maken met de dag van morgen of de volgende dag. De tekst wijst ons op de onzekerheid van het dagelijks bestaan. We weten niet wat er de volgende dag zal gebeuren.

In deze betekenis van 'de volgende' vinden we het woordje ook terug in Handelingen.

'En de VOLGENDE dag zagen zij hem, terwijl zij aan het vechten waren.' (Hand. 7:26).

'Wij voeren dan van Troas weg en koersten recht op Samothrake aan en de VOLGENDE dag op Neapolis.' (Hand. 16:11)

'En daarvandaan voeren wij verder en kwamen de VOLGENDE dag ter hoogte van Chios en de dag daarna legden wij aan in Samos en bleven in Trogyllion en de daaropvolgende dag kwamen wij in Milete aan.' (Hand. 20:15).

'De VOLGENDE dag ging Paulus met ons naar Jakobus. En al de ouderlingen waren daar aangekomen.' (Hand. 21:18).

'En de VOLGENDE nacht stond de Heere bij hem en zei: Heb goede moed, Paulus, want zoals u in Jeruzalem van Mijn zaak getuigd hebt, zo moet ook u in Rome getuigen.' (Hand. 23:11).

Als het klopt dat *epiousion* min of meer dezelfde betekenis in de vorm van een bijwoord heeft, raadt de Heere Zijn discipelen aan om te bidden voor brood voor de volgende dag. Kan dit binnen de prediking van de komst van het Koninkrijk enige betekenis hebben?

Deze vraag zouden we kunnen beantwoorden aan de hand van Mattheüs 10. In dat hoofdstuk zendt Hij Zijn discipelen uit om het Koninkrijk der hemelen te prediken op dezelfde wijze als Johannes de Doper en Hijzelf dat deden.

'En als u op weg gaat, predik dan: Het Koninkrijk der hemelen is nabijgekomen.' (10:7).

Als zij op deze weg gingen mochten zij niets meenemen. Geen goud, zilver of kopergeld in hun buidels. Geen reiszak met eten voor onderweg noch extra kleding (Mat. 10:9, 10). De reden daarvan staat aan het eind van vers 10:

'Want de arbeider is zijn voedsel waard.'

Als de predikers in een stad kwamen en zij werden daar welkom geheten en zij onderzocht hadden wie het 'waard' waren dat zij onder het dak van hen verkeerden, zouden zij hun 'dagelijkse brood' van hun gastheren en -vrouwen krijgen (Mat. 10:11, 12).

In deze zin bezien betekent het dat als de discipelen om 'epousian brood' baden, dat hun prediking aangaande het Koninkrijk werd aangenomen en dat hun brood voor de volgende dag verschaft zou worden door hen die hen hartelijk ontvingen.

Dit lijkt misschien wat vergezocht. Dat is het in onze eigen moderne context misschien ook wel en misschien ook vanwege alle gedachten die we in de loop van de jaren over het gebed des Heeren opgebouwd hebben. Als we het echter tegen de achtergrond van de missie van de discipelen in de prediking van het Koninkrijk der hemelen zien, is het helemaal niet zo vergezocht.

Kijk bijvoorbeeld ook eens naar Mattheüs 12. We zien daar Jezus met Zijn discipelen op een sabbat door de korenvelden gaan en Zijn discipelen begonnen honger te krijgen en aren te plukken en te eten. Normaal doe je dit niet. Weliswaar zijn aren onbewerkt eetbaar, maar doorgaans maakt men er eerst brood of een ander product van. Dat de discipelen deze aren rauw aten, is een slecht teken. En dat op een sabbat! Als we even tussen de regels doorlezen, betekent dit dat zij geen onderdak voor de sabbat hadden gekregen en was er niemand in de plaats waar zij vandaan kwamen 'waard' bevonden dat zij daar verbleven en van hun brood aten.

Gezien de context is dit nog niet eens zo heel erg 'tussen de regels doorlezen'. Het was 'in die tijd' (Mat. 11:25; 12:1). 'In die tijd' is de tijd waarin de Heere het wee over drie steden uitsprak: Chorazin, Betsaida en Kapernaüm. Hoogst waarschijnlijk had de Heere met Zijn discipelen net een van deze steden verlaten en liepen zij nu op een sabbat hongerend door de velden. Zij hadden in de plaats waar zij vandaan kwamen hun 'epousian brood' dat zij als de predikers van het Koninkrijk waard waren, niet gekregen en daarom moesten zij de toevlucht nemen tot het onbewerkte graan op de velden. De Farizeeën, die ongetwijfeld hebben geweten van de harde behandeling in de stad, ja die misschien wel de oorzaak van geweest waren van deze verregaande ongestvrijheid, hadden zelfs het lef nog om de Heere te bestraffen om deze daad op de sabbat.